

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกฎกระทรวง
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565*

EFFICIENCY IN MANAGING LEARNING OUTCOMES ACCORDING TO MINISTERIAL
REGULATIONS 2022

พระครูสิทธิวิชฺรโสภิต (ประสิทธิ์ สมมาปญโญ), อภินันท์ จันตะนี, เอกรัตน์ เอกศาสตร์
Phrakhrusitthiwachirasopit (Prasit Sammapanyo), Apinan Chantani, Ekarat Eksart
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: landokmaikpp@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงาน ซึ่งเป็นผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น 1. ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปะและวัฒนธรรม และผลลัพธ์ตามพันธกิจที่สถาบันอุดมศึกษาประกาศต่อสาธารณะ 2. ผลลัพธ์ด้านการท่ประโยชน์ให้ท้องถิ่นและสังคม 3. ผลลัพธ์ด้านความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4. ผลลัพธ์ด้านบุคลากร ทั้งด้านอัตรากำลังและขีดความสามารถของบุคลากรด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านสวัสดิการและผลประโยชน์ตอบแทน 5. ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร โดยมุ่งเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานตามกฎกระทรวง อว. จากหลักสูตร (PLO) สู่อารการเรียนรู้รายวิชา (CLOs) ทั้งกรณีการบริหารจัดการหลักสูตรที่ยังใช้เกณฑ์ตามประกาศกระทรวง พ.ศ. 2558 และกรณีการบริหารจัดการหลักสูตรที่ใช้เกณฑ์ตามประกาศ อว. 2565 ต่างมุ่งพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนหรือบัณฑิตสามารถอธิบายความรู้ที่รับได้และนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การบริหารจัดการ; ผลลัพธ์การเรียนรู้

Abstract

Academic article on “Efficiency in managing learning outcomes according to Ministerial Regulations, 2022.” Learning outcome is the result that occurs to the learner through the learning process obtained from education, training, or experience arising from practice. or actual learning in the workplace which are learning outcomes for students, such as 1. research and innovation Academic services Arts and culture and results according to the mission that the higher education institution announces to the public 2. results in working to bring benefits to the locality and society 3. results in terms of satisfaction and engagement of students and stakeholders 4. results in personnel, both in terms of manpower and personnel capabilities, working environment, career stability, welfare and compensation 5. Results of organizational leadership. The aim is to develop students to have knowledge and experience that is in line with the standard criteria according to the regulations of the Ministry of Natural Resources and Environment, from curricula (PLO) to course learning (CLOs), both in the case of curriculum management that still uses criteria according to the announcement of the Ministry of Natural Resources and Environment. 2015 and in the case of curriculum management that uses criteria according to the 2022 A.D. announcement, both aim to develop “Learning Outcomes” allow learners or graduates to clearly explain the knowledge they have gained and can be put into practice in clear and concrete way.

Keywords: Efficiency; Management; Learning Outcomes

บทนำ

การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นความรู้ทักษะ เจตคติความคิด พฤติกรรม หรือคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือมีพัฒนาการมากขึ้น เมื่อผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติตามกระบวนการ โดยการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE) ซึ่งการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายในการผลิตผลการเรียนรู้เป็นความรู้และความสามารถของนักศึกษาในขั้นต้น) ที่เฉพาะเจาะจง โดยหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนถูกออกแบบให้สามารถผลิตนักศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถดังกล่าวได้ Learning Outcomes (ผลลัพธ์การเรียนรู้) คือความคาดหวังว่านักศึกษาจะมีความสามารถที่จะทำได้ตามผลลัพธ์ของการเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ การให้ความสำคัญกับผลลัพธ์การเรียนรู้ กระบวนการ ในการเจาะจงผลลัพธ์จะเป็นสิ่งควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่ง

จัดการศึกษาที่ผลลัพธ์ (OBE) เพื่อให้ทุกหลักสูตรและการเรียนการสอนถูกกำหนดมาเพื่อผลิตให้มีลักษณะเฉพาะของนิสิตนักศึกษาเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ NQF ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ให้มีเกณฑ์บ่งชี้คุณลักษณะการเรียนรู้และผลของการเรียนรู้ทั้งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากฝึกปฏิบัติและหรือจากการทำงาน ให้มี 3 มิติ (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2561) ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นความรู้เกี่ยวกับข้อความจริง หลักการ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนเพื่อปฏิบัติงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎีและ/หรือข้อความจริงเป็นหลัก (Theoretical and/or Factual)

2. ทักษะ (Skills) เป็นความสามารถปฏิบัติงานซึ่งบุคคลนั้นควรทำได้เมื่อได้รับมอบหมาย โดย สามารถเลือกใช้วิธีการจัดการและแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน ด้วยทักษะด้านกระบวนการคิด (Cognitive Skills) ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตรรกะ ทักษะการหยั่งรู้และความคิดสร้างสรรค์ (Logical, Intuitive, and Creative Thinking) หรือทักษะการปฏิบัติ วิธีปฏิบัติที่มีความคล่องแคล่วและความชำนาญในการปฏิบัติตามกรอบ คุณวุฒิแต่ละระดับ

3. ความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ (Application and Responsibility) เป็นความสามารถของบุคคลที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้การใช้ความรู้ทักษะทางสังคม ในการทำงานหรือศึกษาอบรมหรือการฝึกทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญขึ้นในศิลปะบุคคล

สำหรับการพัฒนาวิชาชีพของบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถในการสื่อสารภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ (Responsibility) และความเป็นอิสระ (Autonomy) ในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งอาจความสามารถในการตัดสินใจและความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มาตรฐานผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการกำหนดเฉพาะซึ่งเป็นผลที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้ทั้งการพัฒนา ระหว่างการศึกษา จากการเรียนรู้และการเข้าร่วมเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ในรายวิชาที่อาจารย์ใช้ในการเรียนการสอน จัดให้ทั้งในและนอกหลักสูตรและแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจและความสามารถจากการเรียนรู้ อย่างชัดเจน และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือและเมื่อเรียนจบรายวิชาหรือหลักสูตรนั้นแล้วสามารถวัด ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในเชิงประจักษ์หรือเป็นรูปธรรมชัดเจน

การพัฒนาสมรรถนะ (Competency Development) เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1. สมรรถนะแกนกลาง (Core Competency) เป็นความรู้ทักษะ และคุณลักษณะทั่วไปที่ใช้ใน การปฏิบัติงาน เช่น การสื่อสาร การคำนวณ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการทำงานเป็นทีมด้วย 2. สมรรถนะอาชีพ (Occupational

Competency) เป็นความรู้ความสามารถและทักษะเฉพาะในการปฏิบัติงานในแต่ละสาขางาน หรือสาขาวิชาชีพ (Functional Competency) ผลลัพธ์การเรียนรู้ประกอบด้วย ผลลัพธ์ชัดเจนที่จะได้จากหลักสูตรเฉพาะเจาะจง กับความสัมพันธ์ที่ ชัดเจนระหว่างทุกประสบการณ์ การเรียนรู้และผลลัพธ์สุดท้าย บทบาทของผู้สอนในกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็น ผู้ฝึกสอนหรือผู้ช่วย มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนเป็นอย่างผลลัพธ์ที่ตั้งไว้มากกว่าการพยายามส่งผ่านความรู้ความรู้สึก ทักษะและทักษะ เช่น การเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะเป็นสิ่งที่มี ความสำคัญเช่นเดียวกันกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ หรืออาจกล่าวได้ว่ามีความสำคัญมากกว่า เมื่อหลักสูตรที่ทำสืบทอดกันมามุ่งไปที่อดีต แต่ทฤษฎี Outcome-Based เป็นการเตรียม นักศึกษาสำหรับอนาคตและการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในสังคม และเป็นสิ่งที่มีเหตุผลและเข้าถึงได้ง่ายในการเรียนรู้ สิ่งสำคัญคือการตัดสินผลลัพธ์การเรียนรู้ อย่างเฉพาะเจาะจงและเป้าหมายของผู้เรียนเป็นสำคัญ (สมชาย เทพแสง และคณะ, 2566)

ความสำคัญการบริหารจัดการความรู้

การบริหารจัดการที่ดีและมีคุณภาพนั้นว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะทำให้สามารถใช้ทรัพยากรและเวลาอย่างประหยัดต้นทุนซึ่งเรียกว่า ทำให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (Raffinty, 2008)

1. การจัดการความรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการความรู้ เป็นเครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 4 ประการไปพร้อม ๆ กัน (วิจารณ์ พานิช, 2556) ได้แก่ 1. การบรรลุเป้าหมายของงาน 2. การบรรลุเป้าหมายด้านการพัฒนาคน 3. การบรรลุเป้าหมายด้านการพัฒนาองค์กรไปเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 4. การบรรลุเป้าหมายของการเป็นชุมชน หมู่คณะที่มีความเอื้ออาทรระหว่างกันในที่ทำงาน

1.1 ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้ง จึงถูกเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม

1.2 ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ และ บางครั้งถูกเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรมโดยการจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย 6 ประการ คือ 1. กำหนดความรู้หลักที่จำเป็นหรือสำคัญต่องานและองค์กร 2. เสาะหาความรู้ที่ต้องการ 3. ปรับปรุง ดัดแปลง หรือสร้างความรู้ให้เหมาะต่อการใช้งานของตน 4. ประยุกต์ใช้ความรู้กับงานของตน 5. นำประสบการณ์จากการทำงานและการประยุกต์ใช้ความรู้แล้วมาแลกเปลี่ยน เรียนรู้และสกัดขุมความรู้ออกมาบันทึกไว้ 6. จัดบันทึกขุม

ความรู้ และแก่นความรู้สำหรับไว้ใช้งานและปรับปรุงเป็นชุดความรู้ที่ครบถ้วน ลุ่มลึก และเชื่อมโยง ให้เหมาะกับการใช้งานมากขึ้น (Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto), 2009)

ดับปิว เอ็ดเวิร์ด เดมมิ่ง ได้พัฒนาทฤษฎีบริหารจัดการคุณภาพทั้งองค์กร โดยเน้นการบริหารคุณภาพเป็นการจัดระบบการทำงาน เพื่อให้ผลงานได้สร้างความพอใจ ความประทับใจ และความมั่นใจให้กับผู้มาใช้บริการ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งแบ่งระดับการดำเนินงานไปตามระดับของบุคลากรในองค์กรได้ 3 ระดับ ดังนี้

1. การบริหารคุณภาพ เป็นผู้กำหนดทิศทางหรือแนวทางอย่างกว้าง ๆ ในการดำเนินงานซึ่งเป็นการกิจของผู้บริหารระดับสูงสุดในองค์กร 2. การจัดการคุณภาพ เป็นการนำนโยบายคุณภาพมากำหนดข้อปฏิบัติให้เป็นเป้าหมายด้านคุณภาพ และต้องมีกำหนดเป็นแผนคุณภาพสำหรับการดำเนินงานต่อไป ซึ่งจะเป็นภารกิจของผู้จัดการหรือบริหารระดับรองลงมา 3. การดำเนินงานให้เกิดคุณภาพ เป็นหน้าที่การปฏิบัติงานให้บรรลุผลหรือเป้าหมายที่เป็นไปตามคุณภาพซึ่งจะต้องตรวจติดตาม ปรับปรุงแก้ไข และการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น การบริหารจัดการคุณภาพ ต้องอาศัยการทำงานที่ต้องประสานกันด้วยดี ซึ่งเป็นการบริหารคุณภาพวงจรมะมิ่ง (Deming Cycle) หรือวงล้อ PDCA มีภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน (สทธร เพชรวิโรจน์ชัย, 2564) คือ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan : P) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do : D) ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Check : C) ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act : A)

โดยขั้นตอนทั้ง 4 นี้ จะต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันไปไม่มีสิ้นสุด ซึ่งเสมือนกับเป็นวงจรรอบหนึ่ง วงจรหรือวงล้อ (PDCA) หมุนเวียนปรับปรุงเปลี่ยนไป กล่าวคือ เป็นขั้นตอนในการที่ทำงานเสร็จอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ และเชื่อถือวางใจได้ ซึ่งใช้วงจร PDCA เป็นเครื่องมือการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง ในการติดตามปรับปรุงและพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร

โดยนักวิชาการได้พัฒนาทฤษฎีการบริหารจัดการขึ้น พ.ศ. 2563 โดยสามารถไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนได้ทุกระดับ ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับข้อแรกคือ การกำหนดนโยบาย (Policy) ถือว่ามีความสำคัญ ทั้งนี้ เพราะหน่วยงานระดับประเทศ กระทรวง กรม หรือสำนักต่าง ๆ จะต้องกำหนดนโยบายเป็นอันดับแรก ๆ ดังนั้น ทฤษฎีการบริหารจัดการ - PPOCC จึงเป็นทฤษฎีที่สามารถนำไปประยุกต์ในองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐและองค์กรทางธุรกิจ (อภิสิทธิ์ จันตะนี, 2563) ได้ดังนี้

นโยบาย (Policy) เป็นแนวทางอย่างกว้าง ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานทั้งภาครัฐและเอกชน ส่วนนโยบาย สาธารณะ เป็นนโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นแนวทางหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อการตัดสินใจในด้านใดด้านหนึ่งภายใต้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแผนปฏิบัติการหรือแนวทางที่จะปฏิบัติงานไว้ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนจบ ให้ครอบคลุมทุกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการดำเนินงานใน

อนาคต ซึ่งการวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์บวกกับจินตนาการในการบริหารจัดการที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าเพื่อดำเนินการต่อไป

การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์กร ตำแหน่ง หน้าที่ และความรับผิดชอบ พร้อมจำนวนบุคลากรในองค์กร ให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกขั้นตอน ตามกระบวนการ และการจัดโครงสร้างของระดับตำแหน่ง เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการให้มีประสิทธิภาพ

การประสานงาน (Coordinating) เป็นการสื่อสารกับหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร เพื่อเชื่อมโยงงานตลอดจนการปฏิบัติการทุกอย่างรวมไปถึงกำลังคนที่หน่วยให้ทำงาน เข้ากันให้ได้ กำกับให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อำนวยให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้

การควบคุม (Controlling) เป็นการควบคุมคุณภาพในผลงาน กำกับตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่างให้สำเร็จตามจุดประสงค์ของแผนที่วางไว้ การกำกับและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนดไว้ ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐานการปฏิบัติการ ขั้นตอนการทำงาน รวมไปถึงการประสานงานทุกฝ่ายดำเนินงานไปอย่างราบรื่น การควบคุมนี้ยังรวมไปถึงการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของทุกระดับ (Roberts, 2006)

โดยนักวิชาการในต่างประเทศได้สร้างทฤษฎีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นประสิทธิภาพสูงสุด โดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลิตผล (Output) ที่ได้รับออกมา ซึ่งสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเท่ากับผลผลิต

ถ้าเป็นหน่วยงานราชการของรัฐ จะบวกความพึงพอใจของผู้รับบริการมีสูตร ดังนี้

$$E = (O - I) + S$$

E = ประสิทธิภาพของงาน (Efficient)

O = ผลผลิตหรือผลงานที่ได้รับออกมา (Output)

I = ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรทางการบริหารที่ใช้ไป (Input)

S = ความพึงพอใจในผลงานที่ออกมา (Satisfaction)

2. การบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อหลักสูตร ดังนี้
การบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานตามกฎกระทรวง อว. 2565 จากหลักสูตร (PLO) สู่อารยธรรม (CLOs) ดังต่อไปนี้

2.1 กรณีการบริหารจัดการหลักสูตรที่ยังใช้เกณฑ์ตามประกาศกระทรวง พ.ศ. 2558 โดยมีกระบวนการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome) ดังนี้

มาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (ตามที่คาดหวังจากรายวิชาในหลักสูตร)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านจริยธรรม (Ethics)

2.1.1 ดำเนินการผลลัพธ์การเรียนรู้

- 2.1.2 นิสิตสามารถแสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริตทางวิชาการ
- 2.1.3 นิสิตสามารถแสดงออกถึงการเคารพกฎ ระเบียบ และค่านิยมอันดีงามของสังคม และจรรยาบรรณทางวิชาการ
- 2.1.4 นิสิตมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีจิตใจเมตตา ความโอบอ้อมอารี มีจิตสาธารณะ การรักษาสีงแวดล้อม เป็นต้น
- 2.2 กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้
- 2.2.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนทำงานวิชาการและสอดแทรกจริยธรรม ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ
- 2.2.2 การเน้นให้นิสิตไม่คัดลอกผลงาน ไม่ทุจริตทางวิชาการ ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ไม่ทุจริตการสอบ ไม่นื้อโกง ไม่กระทำผิดสัญญา ไม่โฆษณาสรรพคุณเกินจริง และไม่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง เป็นต้น
- 2.2.3 จัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ผู้สอนสอดแทรกเรื่องคุณธรรม เรื่อง กฎ ระเบียบ และค่านิยมอันดีของสังคม และจรรยาบรรณทางวิชาการ โดยให้ผู้เรียนเคารพกฎ ระเบียบ ข้อตกลงในการเรียนรู้ฯ
- 2.3 วิธีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้
- 2.3.1 การประเมินผลการเรียน (การประเมินตนเอง เพื่อนร่วมเรียน ประเมิน อาจารย์ผู้สอนประเมิน)
- 2.3.2 ผู้สอนประเมินพฤติกรรมของนิสิตที่แสดงออกทางกาย วาจา และสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2.3.3 ผู้สอนประเมิน การประพฤติปฏิบัติตนของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน และการย้อนกลับทันที เมื่อแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม

มาตรฐานด้านความรู้ (ตามที่คาดหวังจากรายวิชาในหลักสูตร)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความรู้ (Knowledge)

1. นิสิตสามารถประมวลแนวคิด หลักธรรม ทฤษฎี และงานวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อออกแบบ และพัฒนางาน หรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ
2. นิสิตสามารถต่อยอดงานเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีผลต่อการประกอบวิชาชีพ
3. เพิ่มความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้และเชื่อมโยงความรู้ใหม่ เพื่อการค้นพบ และสร้างสิ่งใหม่ที่เป็นที่ยอมรับ และพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้

1. การสอนสาระสำคัญ ความรู้เชิงกระบวนการ โดยให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด หลักธรรม ทฤษฎี และงานวิชาการ
2. การสอนเพื่อนำความรู้ไปออกแบบหลักสูตรและการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงโดยมีการฝึกปฏิบัติและการนำเสนอตามกิจกรรมเรียนรู้ (Active learning)
3. การสอนวิธีสร้างนวัตกรรมทางพุทธศาสนา เพื่อเป็นความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางานในองค์กร และพัฒนาสิ่งใหม่ที่ยั่งยืน โดยเฉพาะการพัฒนาสิ่งใหม่ในยุคดิจิทัล

กลยุทธ์การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

1. การสอบวัดผลและหรือคุณภาพงานการศึกษาค้นคว้า
2. คุณภาพของผลงานการศึกษาค้นคว้าในรายวิชา
3. คุณภาพของบทความทางวิชาการบทวิจารณ์หนังสือสารนิพนธ์และดุชนีนิพนธ์ นวัตกรรม และงานสร้างสรรค์อื่น
4. คุณภาพผลงานวิจัยทางวิชาการ นวัตกรรม และงานสร้างสรรค์อื่นพร้อมเผยแพร่สู่สังคมตามเกณฑ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

มาตรฐานด้านทักษะ (ตามที่คาดหวังจากรายวิชาในหลักสูตร)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะ (Skills)

1. ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิด ความแคล่วคล่อง ว่องไว และชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตน และพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล
2. ทักษะการเรียนรู้ ทักษะส่วนบุคคล ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ที่นำไปสู่การพัฒนางาน วิชาชีพ การดำรงชีวิตและการทำงานเพื่อสร้างสรรค์ องค์กรและสังคม เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล
3. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะการสร้างความรู้ ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่ม สร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้าง ความรู้ใหม่เชิงวิชาการและเชื่อมโยงกับทักษะด้านดิจิทัล

กลยุทธ์การสอนด้านทักษะทางปัญญา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2545)

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมอบหมายให้นิสิตไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งงานวิจัย และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
2. การค้นคว้าแหล่งข้อมูลแล้วนำเสนอให้เห็นเป็นองค์รวมของความรู้ที่เกิดจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อประมวลความรู้ต่าง ๆ หลอมรวมเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งตอบข้อซักถามจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนฝึกออกแบบเครื่องมือในการทำวิจัย และรสอนจากการใช้กรณีศึกษา โดยให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์ผลงานในกลุ่ม

กลยุทธ์การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

1. การประเมินจากรายงานที่เป็นความรู้ใหม่ และกิจกรรมซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญในรายวิชา หรือประเมินจากผลการออกแบบเครื่องมือการวิจัย
2. การประเมินด้วยวิธีที่หลากหลายโดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนและผลการเรียนรู้ที่ต้องการวัดเช่นการสอบวัดทักษะทางปัญญา การนำเสนอผลงานผลการศึกษาค้นคว้าการร่วมอภิปรายในกลุ่มเรียนฯ
3. การเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ในระดับปริญญาเอก จากภายนอกสถาบันมาร่วมประเมินผลการเรียนรู้

มาตรฐานด้านลักษณะบุคคล (ตามที่คาดหวังจากรายวิชาในหลักสูตร)

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านลักษณะบุคคล (Characters)

1. มีพฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น
2. การพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยม ที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะสาขาวิชา โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และฝึกประสบการณ์ที่เหมาะสมกับระดับปริญญาเอก
3. มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ เป็นมิตร มีเสน่ห์ เป็นผู้นำ นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีเมตตา กรุณา รักการทำงานเป็นทีม ช่างสังเกต คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีเหตุผล และค่านิยมที่ถูกต้องฯ

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านลักษณะบุคคล

1. การใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือสอดแทรกในการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานกลุ่ม สลับกันเป็นผู้นำ ผู้ตาม ร่วมมือกัน
2. การให้ทำงานกลุ่มอย่างตั้งใจ ความรับผิดชอบในงานส่วนตนและงานกลุ่ม มีความรอบคอบ ความละเอียดถี่ถ้วนและเป็นแบบอย่างที่ดีได้
3. การกำหนดสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนฝึกคิดริเริ่มหาหัวข้อเรื่องเพื่อทำวิจัย มีความคิดเชิงตรรกะ การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) และรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) และรู้เทคโนโลยี เป็นต้น

กลยุทธ์การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านลักษณะบุคคล

1. การสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียน และการฝึกทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับรายวิชามอบหมาย ประเมินผู้เรียนจากทำกิจกรรมแต่ละคนในภาวะผู้นำและผู้ตามและการทำกิจกรรมเกี่ยวกับดิจิทัล
2. การประเมินความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชา การปฏิบัติภาระความ คิดเห็นผู้อื่น การปรับตัวความสามารถแสดงความคิดเห็น ผลงานกลุ่ม แบบประเมินตนเอง และประเมินของเพื่อน ๆ ในกลุ่ม

3. ความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ นิสิตที่มีผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชาในระดับดี สามารถตรวจสอบได้ด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ และพัฒนาระบบและกลไกหรือวิธีวัดผลงานและ ประสิทธิภาพ

แผนผังแสดงกระจายความรับผิดชอบผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรรายวิชา (Curriculum Mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รายวิชา	จริยธรรม	ความรู้	ทักษะ	ลักษณะบุคคล			
				บุคลิก	บุคลิก		
801 101 สัมมนาพระไตรปิฎก	●	●	○	●	○	●	○
800 306 วิปัสสนากรรมฐาน	○	●	○	○	●	○	○
801 103 พระพุทธศาสนากับการใช้เหตุผลและการตีความ	○	●	○	●	●	●	○
801 208 สัมมนาหลักพุทธธรรมกับวิทยาการสมัยใหม่	○	○	○	●	○	●	○
801 203 ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง	○	○	●	○	○	●	○
801 105 สัมมนางานนิพนธ์ และงานวิจัย	●	○	●	○	○	○	○
801 318 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพระพุทธศาสนา	○	○	○	○	○	○	●
801 308 สัมมนาพระพุทธศาสนากับสังคมโลกยุคใหม่	○	●	○	○	○	○	○
801 212 สัมมนาพระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	○	○	○	●	●	○	○
801 316 พระพุทธศาสนากับสังคมผู้สูงอายุ	○	●	○	○	○	○	○
801 317 สัมมนาพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจพอเพียง	○	●	○	○	○	○	○
801 207 สัมมนาหลักพุทธธรรม	○	○	○	○	○	○	○
800 200 ดุษฎีนิพนธ์	●	●	●	○	○	○	○
800 400 ดุษฎีนิพนธ์	●	●	●	○	○	○	○

หมายเหตุ นารายวิชา (ที่เปิดสอนฯ) มาแสดงไว้ในตาราง Curriculum Mapping เท่านั้น

กรณีการบริหารจัดการหลักสูตรที่ใช้เกณฑ์ตามประกาศ อว. 2565 โดยหลักสูตร (PLO) เพื่อเรียนรู้รายวิชา (CLOs) ให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเงื่อนไข ดังนี้

มาตรฐานด้านความรู้ (ตามที่คาดหวังจากรายวิชาในหลักสูตร)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความรู้ (Knowledge)

1. นิสิตสามารถประมวลแนวคิด หลักธรรม ทฤษฎี และงานวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อ ออกแบบ และพัฒนางาน หรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอ ต่อการนำไปปฏิบัติ

2. นิสิตสามารถต่อยอดงานเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้ สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีผลต่อการประกอบวิชาชีพ

3. เพิ่มความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้และเชื่อมโยง ความรู้ใหม่ เพื่อการค้นพบ และสร้างสิ่งใหม่ที่เป็นที่ยอมรับ การใช้รู้ใหม่เพื่อดำรงชีวิต สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้

1. การสอนสาระสำคัญ ความรู้เชิงกระบวนการ โดยให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด หลักธรรม ทฤษฎี และงานวิชาการ
2. การสอนเพื่อนำความรู้ไปออกแบบหลักสูตรและการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงโดยมีการฝึกปฏิบัติการและการนำเสนอตามกิจกรรมเรียนรู้ (Active Learning)
3. การสอนวิธีสร้างนวัตกรรมทางพุทธศาสนา เพื่อเป็นความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางานในองค์กร และพัฒนาสิ่งใหม่ที่ยั่งยืน โดยเฉพาะการพัฒนาสิ่งใหม่ในยุคดิจิทัล

กลยุทธ์การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

1. การสอบวัดผลและหรือคุณภาพงานการศึกษาค้นคว้าสำหรับสิ่งใหม่ ๆ
2. คุณภาพของผลงานการศึกษาค้นคว้าในรายวิชาที่อาจารย์ผู้สอนกำหนดกิจกรรมให้ฝึกปฏิบัติ
3. คุณภาพของบทความวิชาการ สารนิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ นวัตกรรม และงานสร้างสรรค์อื่น
4. คุณภาพผลงานวิจัยทางวิชาการ นวัตกรรม และงานสร้างสรรค์อื่นพร้อมเผยแพร่สู่สังคมที่กำหนด

มาตรฐานด้านทักษะ (ตามที่คาดหวังจากรายวิชาในหลักสูตร)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะ (Skills)

1. ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิด ความแคล่วคล่อง ว่องไว และชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตน และพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล
2. ทักษะการเรียนรู้ป ทักษะส่วนบุคคล ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ที่นำไปสู่การพัฒนางาน วิชาชีพ การดำรงชีวิตและการทำงานเพื่อสร้างสรรค์ องค์กรและสังคม เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล
3. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะการสร้างความรู้ ในการปฏิบัติการคิดริเริ่ม สร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้าง ความรู้ใหม่เชิงวิชาการและเชื่อมโยงกับทักษะด้านดิจิทัล

กลยุทธ์การสอนด้านทักษะทางปัญญา

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมอบหมายให้นิสิตไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งงานวิจัย และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
2. การค้นคว้าแหล่งข้อมูลแล้วนำเสนอให้เห็นเป็นองค์รวมของความรู้ที่เกิดจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อประมวลความรู้ต่าง ๆ หลอมรวมเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งตอบข้อซักถามจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนฝึกออกแบบเครื่องมือในการทำวิจัย และ
รสนจากการใช้กรณีศึกษา โดยให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์ผลงานในกลุ่ม

กลยุทธ์การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

1. การประเมินจากรายงานที่เป็นความรู้ใหม่ และกิจกรรมซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญใน
รายวิชา หรือประเมินจากผลการออกแบบเครื่องมือการวิจัย

2. การประเมินด้วยวิธีที่หลากหลายโดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนและผลการเรียนรู้
ที่ต้องการวัดเช่นการสอบวัดทักษะทางปัญญา การนำเสนอผลงาน ร่วมอภิปรายในกลุ่มเรียนและ
สังเกตพฤติกรรมเรียนรู้

3. การเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ในระดับ
ปริญญาโท จากภายนอกสถาบันมาร่วมประเมินผลการเรียนรู้

มาตรฐานผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ (ตามที่คาดหวังจากรายวิชาในหลักสูตร)

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านจริยธรรม (Ethics)

1. ดำเนินการผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

1.1 นิสิตสามารถแสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริตทางวิชาการ

1.2 นิสิตสามารถแสดงออกถึงการเคารพกฎ ระเบียบ และค่านิยมอันดีงามของ
สังคม และจรรยาบรรณทางวิชาการ

1.3 นิสิตมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีจิตใจเมตตา ความโอบอ้อมอารี มีจิต
สาธารณะ การรักษาสິงแวดล้อม เป็นต้น

2. กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้

2.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนทำงานวิชาการและสอดแทรก
จริยธรรม ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ

2.2 การเน้นให้นิสิตไม่คัดลอกผลงาน ไม่ทุจริตทางวิชาการ ไม่ละเมิดทรัพย์สิน
ทางปัญญา ไม่ทุจริตการสอบ ไม่ฉ้อโกง ไม่กระทำผิดสัญญา ไม่โฆษณาสรรพคุณเกินจริง และ
ไม่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง เป็นต้น

2.3 จัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ผู้สอนสอดแทรกเรื่องคุณธรรม เรื่อง
กฎ ระเบียบ และค่านิยมอันดีของสังคม และจรรยาบรรณทางวิชาการ โดยให้ผู้เรียนเคารพกฎ
ระเบียบ ข้อตกลงในการเรียนและประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณทางวิชาการ

3. วิธีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้

3.1 ผู้สอนประเมินผลงานวิชาการ

3.2 ผู้สอนประเมินพฤติกรรมของนิสิตที่แสดงออกทางกาย วาจา และสิ่งอื่นที่
เกี่ยวข้อง

3.3 ผู้สอนประเมิน การประพฤติปฏิบัติตนของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการ
สอน และการย้อนกลับทันที เมื่อแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม

มาตรฐานด้านลักษณะบุคคล (ตามที่คาดหวังจากรายวิชาในหลักสูตร)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านลักษณะบุคคล (Characters)

1. มีพฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น
2. การพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยม ที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะ สาขาวิชา วิชาชีพและสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และฝึกประสบการณ์ ให้เหมาะสมระดับปริญญาโท
3. มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ เป็นมิตร มีเสน่ห์ เป็นผู้นำ นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีเมตตา กรุณา รักรการทำงานเป็นทีม ช่างสังเกต คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ค่านิยมที่ถูกต้อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านลักษณะบุคคล

1. การใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือสอดแทรกในการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียน กำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานกลุ่ม สลับกันเป็นผู้นำ ผู้ตาม ร่วมมือกัน
2. การให้ทำงานกลุ่มอย่างตั้งใจ ความรับผิดชอบในงานส่วนตนและงานกลุ่ม มีความรอบคอบ ความละเอียดถี่ถ้วนและเป็นแบบอย่างที่ดีได้
3. การกำหนดสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนฝึกคิดริเริ่มหาหัวข้อเรื่องเพื่อทำวิจัย มีความคิด เชิงตรรกะ การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) และการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เป็นต้น

กลยุทธ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านลักษณะบุคคล

1. การสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียน และการฝึกทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรายวิชามอบหมาย การประเมินผู้เรียนจากการทำงาน บทบาทของผู้เรียนแต่ละคนในภาวะผู้นำ และผู้ตามและการทำกิจกรรมเกี่ยวกับดิจิทัล
2. การประเมินความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชา การปฏิบัติภาระความ คิดเห็นผู้อื่น การปรับตัวความสามารถแสดงความคิดเห็น แก้ไขปัญหาและประเมินจากการตอบ คำถาม และพิจารณาผลงานฯ
3. ความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ นิสิตที่มีผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชาในระดับดี สามารถตรวจสอบได้ด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ ออกแบบและวิธีวัดผลดำเนินงานจากความรู้และ ประสบการณ์

สำหรับการจัดทำรายละเอียดของรายวิชาที่สอน (มคอ.3 เดิมตามเกณฑ์ของ สกอ.) โดยให้นำผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง อว. พ.ศ. 2565 ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) และด้านลักษณะบุคคล (Character) ซึ่งสามารถนำ มคอ.3 (เดิม) เพื่อเป็นแนวทางการจัดทำรายละเอียดของรายวิชาที่

สอนได้ แต่ที่สำคัญต้องกำหนดหัวข้อหลักในแต่ละบทให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning) โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตร (PLO) ซึ่งถือว่ามีความสำคัญมาก ๆ

แผนผังแสดงกระจายความรับผิดชอบผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรรายวิชา (Curriculum Mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

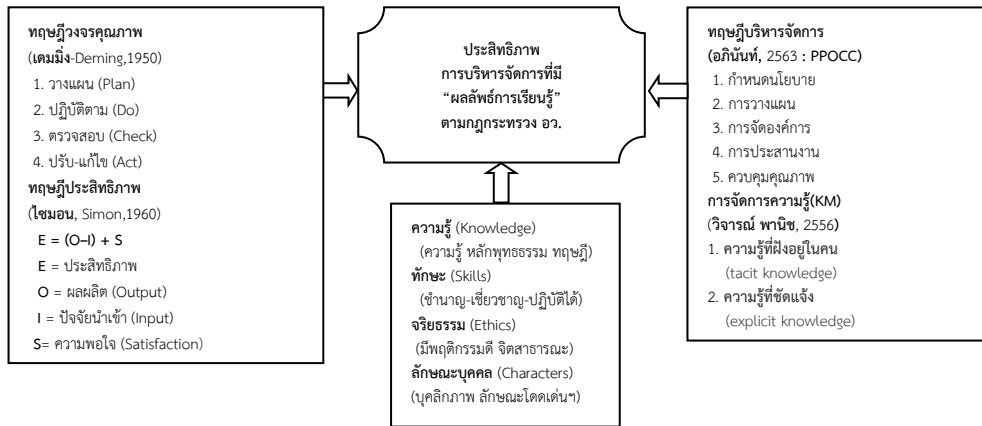
รายวิชา	ความรู้	ทักษะ	จริยธรรม	ลักษณะบุคคล
614 101 พื้นฐานทางการจัดการ	●	●	○	●
614 102 ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ	○	●	○	○
614 103 ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงพุทธ	○	●	○	○
614 104 การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ	○	○	○	○
614 202 นวัตกรรมเพื่อการจัดการ	○	○	○	○
614 203 สัมมนาการจัดการเชิงพุทธเพื่อการพัฒนา	○	○	●	○
614 215 เทคโนโลยีเพื่อการจัดการ	○	○	○	○
614 216 ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ	○	○	○	○
600 205 กรรณฐาน	●	○	○	○
614 500 วิทยานิพนธ์	○	○	○	○

ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome) เมื่อสิ้นปีการศึกษา

ชั้นปี	ความรู้ ทักษะ จริยธรรมและลักษณะบุคคล ที่นิสิตจะได้รับเมื่อเรียนรู้รายวิชาแต่ละปีการศึกษา
ปีที่ 1	<ul style="list-style-type: none"> -สามารถใช้ความรู้ หลักพุทธธรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพระไตรปิฎก ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเด็นทางพระพุทธศาสนาเพื่อสร้างนวัตกรรมให้สอดคล้องกับชุมชนและสังคม -สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมและทฤษฎีเพื่อการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น -สามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์บนหลักธรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้หรือต่อยอดองค์ความรู้
ปีที่ 2	<ul style="list-style-type: none"> -สามารถใช้ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงได้ถูกต้องตามกระบวนการวิจัยและเหมาะสมกับระเบียบวิธีวิจัย รวมทั้งการค้นพบสิ่งใหม่ในแต่ละประเภทของการวิจัย ได้สอดคล้องกับสาขาวิชาพระพุทธศาสนา -สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้เป็นที่ยอมรับหรือได้รับการอ้างอิงในฐานะข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติ หรือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแพร่หลาย โดยมีหลักฐานที่แสดงการวิเคราะห์ให้เห็นถึงคุณประโยชน์ต่อชุมชนหรือสังคม

ตามทัศนะของผู้เขียนบทความวิชาการ

จากการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล รวมทั้งทฤษฎีการบริหารจัดการ ทฤษฎีวงจรคุณภาพและทฤษฎีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถบูรณาการเป็นรูปแบบ (Model) เพื่อบริหารจัดการให้ได้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 โดยบูรณาการการจัดการผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุป

บทความวิชาการเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการจัดการผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกฎกระทรวง อว. ผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในทำงาน ซึ่งเป็นผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น 1. ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปะและวัฒนธรรม และผลลัพธ์ตามพันธกิจที่สถาบันอุดมศึกษาประกาศต่อสาธารณะ 2. ผลลัพธ์ด้านการทำประโยชน์ให้ท้องถิ่นและสังคม 3. ผลลัพธ์ด้านความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย 4. ผลลัพธ์ด้านบุคลากร ทั้งด้านอัตรากำลังและขีดความสามารถของบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านสวัสดิการและผลประโยชน์ตอบแทน 5. ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร การกำกับดูแล และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยการจัดการหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานตามกฎกระทรวง อว. จากหลักสูตร (PLO) สู่การเรียนรู้รายวิชา (CLOs) ทั้งกรณีการจัดการหลักสูตรที่ยังใช้เกณฑ์ตามประกาศทรวง พ.ศ. 2558 และกรณีการจัดการหลักสูตรที่ใช้เกณฑ์ตามประกาศ อว. 2565 ต่างมุ่งการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนหรือบัณฑิตสามารถอธิบายความรู้ที่รับได้และนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2545). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: บริษัท อาร์เอสพรีนติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.
- มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (2561). *การพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และการประเมินผลสำหรับหลักสูตร*. สืบค้น 8 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://shorturl.asia/EodCV>
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *งานสำคัญของการศึกษาไทยสร้างทักษะให้ผู้เรียนพร้อมศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- สมชาย เทพแสง และคณะ. (2566). การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE): ภัยแจสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นหลัก. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและนวัตกรรมการศึกษา (Journal of Interdisciplinary Research and Educational Innovation)*, 2(1), 39-52.
- สทธร เพชรวิโรจน์ชัย. (2564). *PDCA: ความหมาย ประโยชน์ และตัวอย่างใช้ 4 ขั้นตอน เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง*. สืบค้น 8 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://shorturl.asia/hK0Rc>
- อภิรัตน์ จันตะนี และคณะ. (2565). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการชั้นสูง*. กรุงเทพฯ: บริษัท จริยสุนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- Phra Brahmaganabhorn (P. A. Payutto). (2009). *Chronology of Buddhism in World Civilization*. Bangkok: Phlithamm Publishing.
- Raffinty, M. (2008). *Time Management Skills*. Bangkok: Exeter Network.
- Roberts, M. (2006). *Time Management*. Bangkok: Thanapad Publishing.

